

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

กองการศึกษา เทศบาลตำบลควนเสาธง

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลตำบลควนเสารัง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่ การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆต่อไป

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ซึ่งเรียกว่า ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น

ประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่

๑. ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม/การปศุสัตว์ /การประมง/ การป่าไม้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา เป็นต้น

๒. ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน งานแกะหนังตะลุง งานทอผ้า ด้วยมือ งานเย็บปักถักร้อย งานทำหัวโขน เป็นต้น

๓. ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านบริการ เช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/เตียง/ตู้) การแปรรูปสิ่งต่างๆ จากยางพารา เป็นต้น

๔. ด้านการแพทย์แผนไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร) การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค การผดุงครรภ์พื้นบ้านโดยหมอดำแยชชาวไทยมุสลิม (โต๊ะบีแดด) เป็นต้น

๕. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า การสืบชะตาแม่น้ำ การทำแนวปะการังเทียม การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

๖. ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ เช่น การขับร้องเพลง อีแซว ลำตัด ลิเก หมอลำ โนรา เป็นต้น

๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน เช่น ภาษาโบราณ ภาษาถิ่น หนังสือ ตำรา ตำหรับอาหาร งานประพันธ์/บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทเพลงต่างๆ เป็นต้น

๘. ด้านอื่น ๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารไทย อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

เทศบาลควนเสารง ได้จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยแยกตามประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

ด้านเกษตรกรรม

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	เลี้ยงปลานิล/ปลาทับทิมในกระชัง	นายไชยวัฒน์ ลิ้มวิไล	๓๓ ม.๘ ต.แม่ขรี อ.ตะโหมด

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ตีเหล็ก	นายสมพร แก้วรัตน์	๑๕๘ ม.๑ ต.แม่ขรี อ.ตะโหมด
๒	การเย็บตับจาก	นางหรร่าลิ๊ะ ชุนจันทร์	๙๒ ม.๔ ต.แม่ขรี อ.ตะโหมด

ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์	นายเกษตรกร หล้าเป็นสะ	๑๙๐ ม.๓ ต.แม่ขรี อ.ตะโหมด

ด้านการแพทย์ไทย

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	สมุนไพร	นายพิศาล แป้นแก้ว	บ้านปลักปอม ต.แม่ขรี อ.ตะโหมด
๒	นวดแผนไทย	นางหรร่าเปี้ย วิจารณ์	๕๒/๑ ม.๔ ต.แม่ขรี อ.ตะโหมด
๓	นวดประคบ	นางศรีคะนิง ศรีเจ้า	บ้านหนองปด ต.แม่ขรี อ.ตะโหมด

ด้านอื่น ๆ

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ขนมบัว	นางซาลิขอ เก็มเด็น	๓๘/๓ ม.๒ ต.แม่ขรี อ.ตะโหมด
๒	ขนมครก	นางรัชณี นุกูล	๑๔๒ ม.๒ ต.แม่ขรี อ.ตะโหมด